

Вакцинація – надійний захист від інфекційних хвороб

Понад 9 мільярдів років життя за останні п'ятдесят років змогла врятувати вакцинація. За даними ВООЗ, у наші часи щеплення рятує близько 2-3 мільйонів життів. Саме тому діти, народжені сьогодні, мають на 40% більше шансів дожити до іншого дня народження, ніж 50 років тому.

Останнім часом в Україні зростає захворюваність на кашлюк. За липень 2024 року було зафіксовано 739 випадків. Для порівняння – за такий же період торік було лише 45 випадків – у 16,4 раза менше. Починаючи з 2022 року, на правець захворіло 22 людини, 8 з них – за 7 місяців цього року. Щодо дифтерії: за 2022 рік було зареєстровано 2 випадки захворювання, і по одному у 2023 році та за сім місяців 2024 року. З періоду 1991-1998 років, коли захворіли близько 20 тисяч людей, а майже 700 померли, епідемії дифтерії в Україні не було.

В Дніпропетровській області та в м. Кривому Розі за останні роки випадки дифтерії, правця не реєструвались. Захворюваність на кашлюк має тенденцію до зростання. За 2023 рік в м. Кривому Розі було зареєстровано 2 випадки кашлюку; за 8 місяців 2024р. зареєстровано вже 16 випадків (інтенсивний показник склав 2,59 на 100тисяч населення). З них серед дитячого населення зареєстровано 14 випадків (інтенсивний показник відповідно 5,54).

Надійним методом захисту від інфекційних хвороб, які керуються засобами імунпрофілактики, є вакцинація. Коли рівень охоплення щепленнями серед населення досягає 95% або більше, формується колективний імунітет, що запобігає поширенню інфекційних хвороб.

Колективний (або популяційний) імунітет – це явище несприйнятливості окремої спільноти до певної інфекційної хвороби. Це своєрідний «щит», який захищає не лише вакцинованих, а й тих, хто не може отримати щеплення через наявність протипоказань, – тим самим захищаючи найвразливіші групи населення.

Взірцем дії колективного імунітету є викорінення натуральної віспи. ВООЗ оцінила, що у 1940-1960 роках, до початку глобальної кампанії з ліквідації віспи, хвороба забирає близько 2 млн людей щороку. Останній природний випадок віспи зафіксували у 1977 році, а 1980 року ВООЗ задокументувала глобальне викорінення хвороби. За допомогою вакцинації вдалося досягти колективної імунізації на рівні майже в 100%, що унеможливило подальше розповсюдження вірусу.

Для досягнення колективного імунітету вакцинацію необхідно проводити згідно з Національним календарем профілактичних щеплень.

Не від усіх хвороб захищає колективний імунітет. Тому покладатися на те, що інші вакцинуються і тим самим захистять вас, не варто. Яскравим прикладом є правець. Адже він не передається від людини до людини. Його спричиняє бактерія *Clostridium tetani*. Ця бактерія живе в забруднених поверхнях на кшталті ржавих цвяхів і в ґрунті. Через це інфікування відбувається безпосередньо в контактний спосіб – коли бактерії з брудом потрапляють у рани.

Тож єдиний спосіб захиститися проти правця – вакцинація. Без неї зростає ризик тяжкого перебігу, який може призводити й до смерті, бо правець вражає нервову систему. Діти стають частиною колективного імунітету з першого дня життя, під час вакцинації від гепатиту В. Натомість вакцинація проти дифтерії, кашлюку та правця проводиться у віці 2, 4,6 місяців із ревакцинацією у 18 місяців, та подальшими щепленнями проти дифтерії та правця у 6, 16 і 26 років, а далі – кожні 10 років.

У м. Кривому Розі вакцинація АКДП дітей до року на даний час становить 64,1%, старше року – 30,9%, АКДП 18 місяців – 50,6; старше 2-х років- 59,8; АДП у 6 років – 54,8%, старше 6 років -42,8%; АДП-м в 16 років -53,2%; старше 16 -59,2%. Коли дитина не

отримала необхідних доз щеплення згідно з Календарем, потрібно звернутися до сімейного лікаря чи найближчого закладу охорони здоров'я – там допоможуть надолужити пропущені щеплення. Наразі в Україні триває кампанія з додаткових заходів імунізації проти кашлюку, правця та дифтерії для тих, хто пропустив щеплення в попередні роки. Уся вакцинація за Календарем профілактичних щеплень безоплатна.

Якщо не пам'ятаєте, чи ви були вакциновані, сімейний лікар допоможе скласти індивідуальний графік вакцинації з урахуванням мінімальних інтервалів.

Дбати про здоров'я дітей — пріоритетне завдання батьків. Вакцинація — один із простих та ефективних способів захистити організм від небезпечних захворювань та їхніх ускладнень.

Лікар-епідеміолог відділення епідеміологічного нагляду(спостереження) та профілактики інфекційних хвороб ВСП «Криворізький районний відділ ДУ «Дніпропетровський ОЦКПХ МОЗ»

Лариса Коток